

Klimaatneutraal dat willen we allemaal

Stimular, de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen

Willemien Troelstra

010 - 238 28 28

Stimular, de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen

Stichting Stimular

*De werkplaats voor
duurzaam
ondernemen*

CLIMATE MAKEOVER

Een praktisch adviestraject naar **100% klimaatneutraal**

Stimular, de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen **Stimular** →

Trend: Energiebesparingsplan met doorkijk naar Klimaatneutraal

Hilversum

Landal
GreenParks

**Gemeente
De Ronde Venen**

Inhoud

- **Wat** is klimaatneutraal?
- **Waarom** klimaatneutraal?
- **Hoe** wordt je klimaatneutraal (voorbeeld)?

Wat is klimaatneutraal?

Geen negatief effect op het klimaat

CO₂ en andere broeikasgassen:

- Methaan
- Lachgas
- Fluor-verbindingen
- Andere broeikasgassen

CO₂rrect drukwerk

1 tot 1.000.000 exemplaren CO₂ neutraal drukwerk

Stimular, de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen **Stimular** →

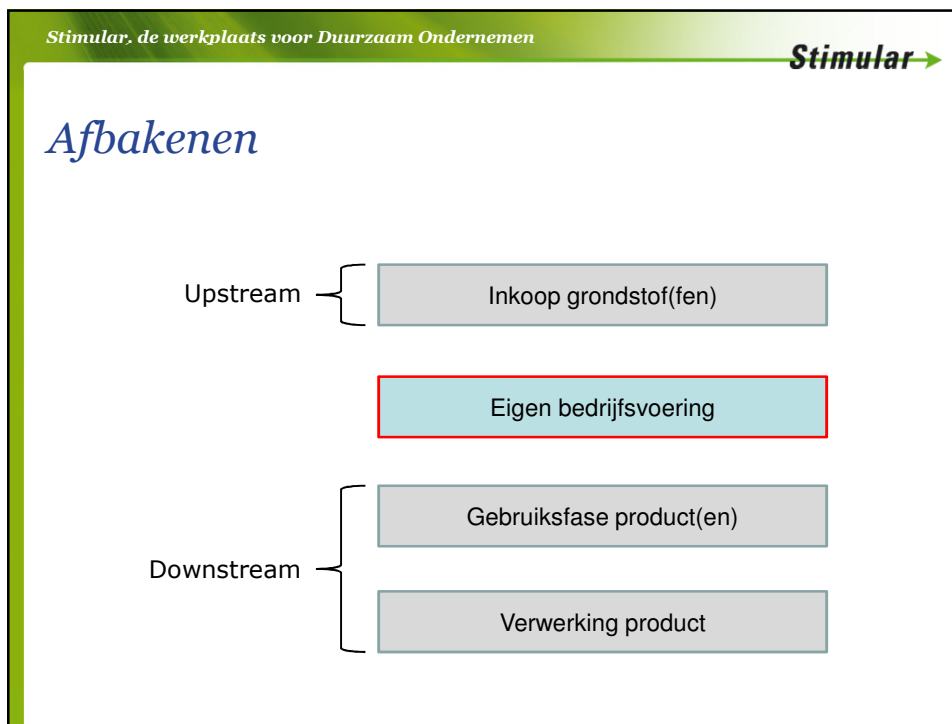
Terminologie

Fossielvrij	Energie-neutraal	Klimaat-neutraal CO2-neutraal
<ul style="list-style-type: none"> • Geen fossiel = geen gas+olie • Vervoer inbegrepen • Compensatie niet mogelijk • Keuze <ul style="list-style-type: none"> • Huishouden • Bedrijf • Gebied 	<ul style="list-style-type: none"> • Energetisch zelfvoorzienend • Vervoer vaak niet inbegrepen • Compensatie niet mogelijk • Keuze <ul style="list-style-type: none"> • Gebouw • Huishouden • Bedrijfsvoering • Gebied 	<ul style="list-style-type: none"> • Netto CO₂eq = NUL fossiel CO₂ + CH₄ + N₂O + ... • Vervoer inbegrepen • Compensatie mogelijk • Keuze <ul style="list-style-type: none"> • Bedrijfsvoering • Product • Gebied

Stimular, de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen **Stimular** →

Hoe wordt een bedrijf / product / gebouw klimaatneutraal?

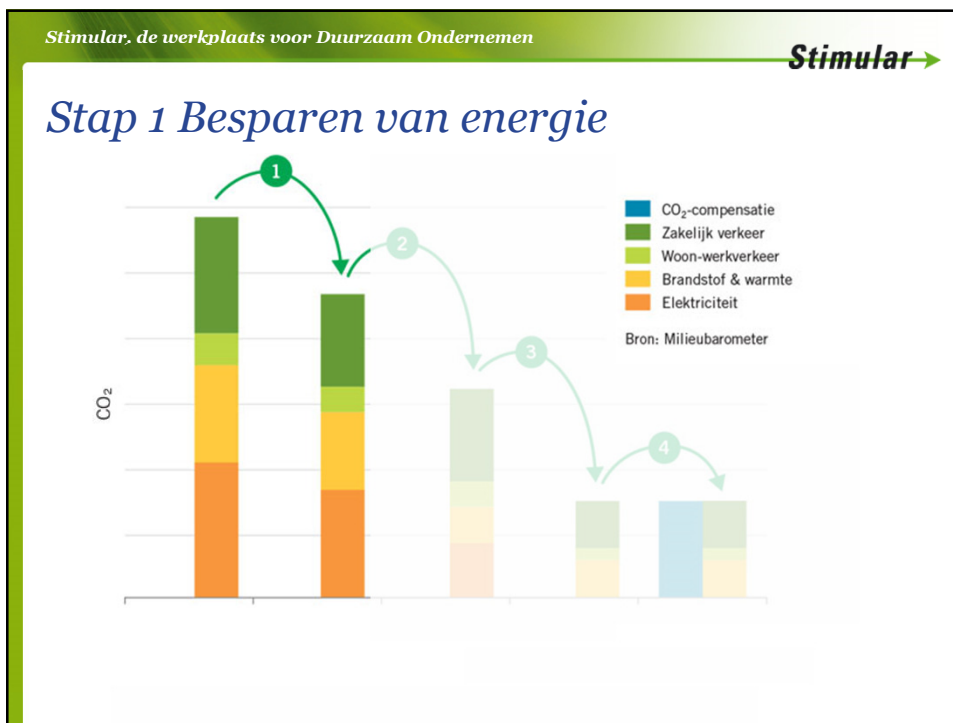
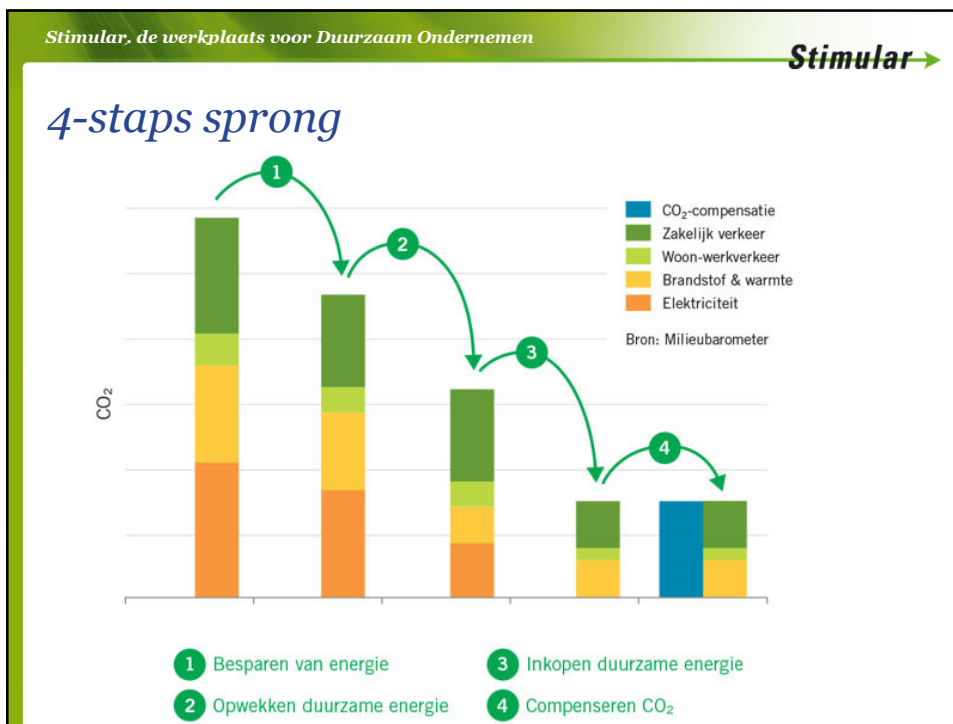
Start	1) Afbakenen 2) Bepalen impact	
Doen	3) Energie besparen 4) Duurzame energie gebruiken 5) Compenseren	
Overkoepelend	6) Monitoren 7) Communiceren	

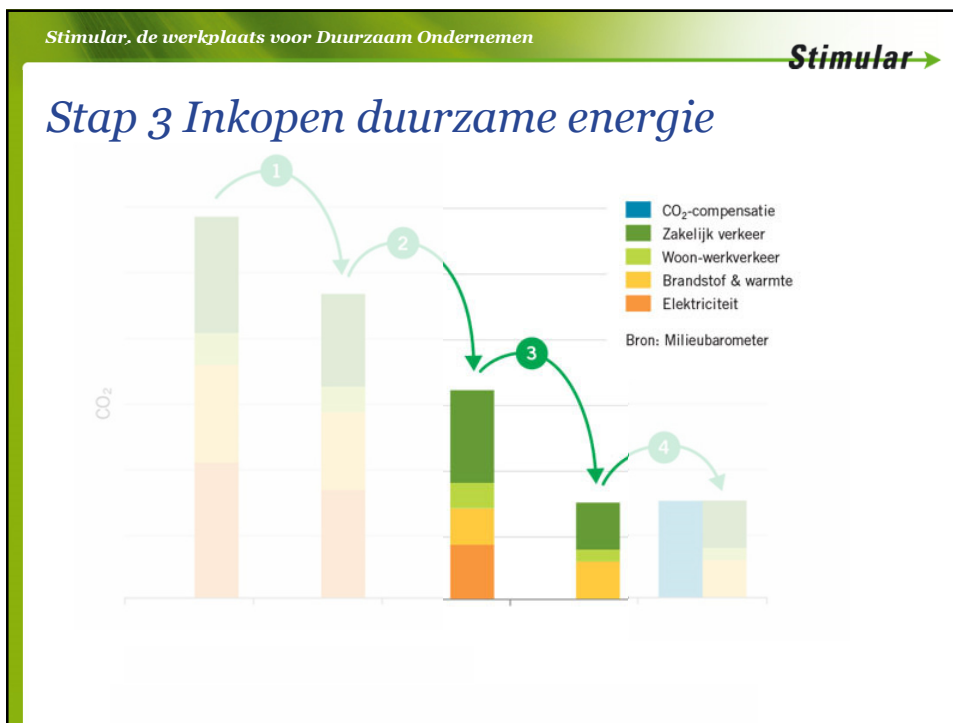
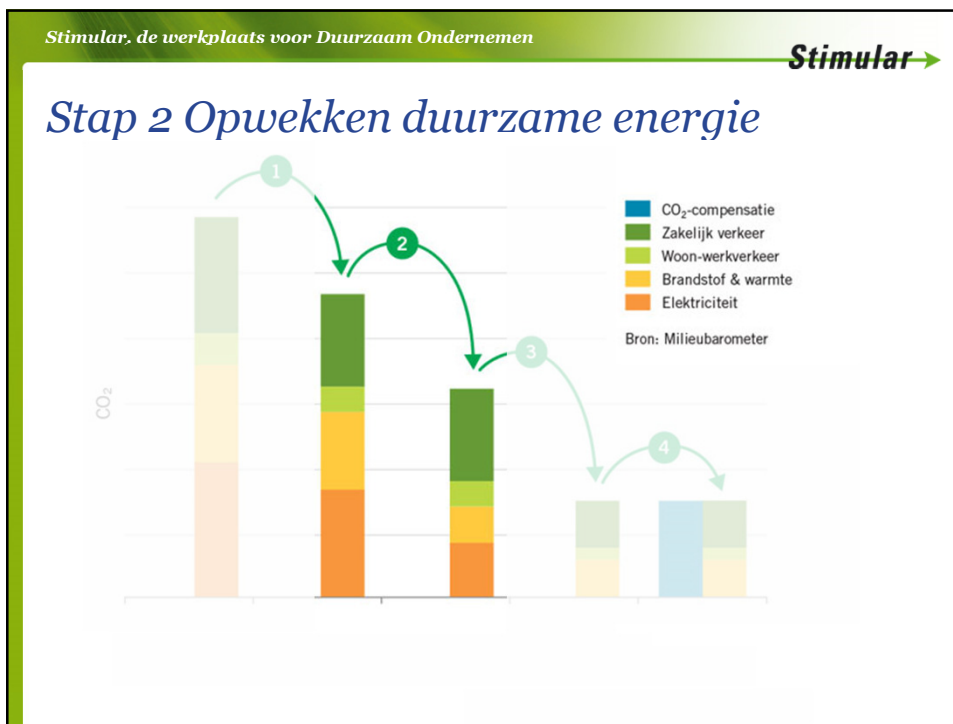

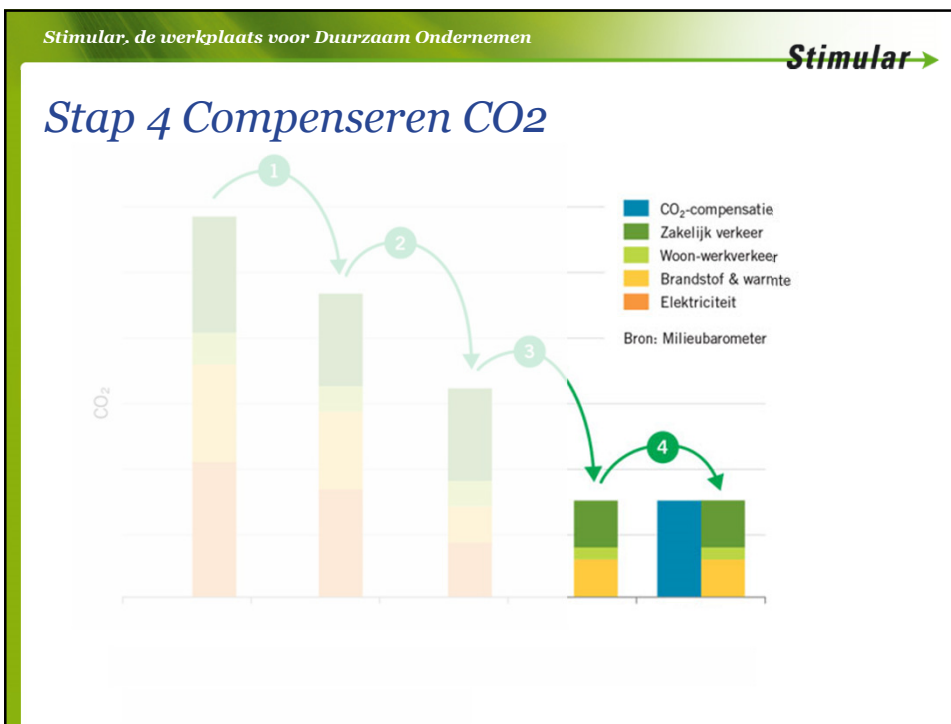
Stimular, de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen Stimular →

Bepalen impact - CO₂ footprint

		CO ₂ -parameter	CO ₂ -equivalent
Elektriciteit			
Ingekochte elektriciteit	309.422 kWh	0,526 kg CO ₂ / kWh	163 ton CO ₂
Water & afvalwater			
Drinkwater	969 m ³	0,298 kg CO ₂ / m ³	0,289 ton CO ₂
Afvalwater	1.146 m ³ huishoudelijk	0,678 kg CO ₂ / m ³ huishoudelijk	0,777 ton CO ₂
		<i>Subtotaal</i>	<i>1,07 ton CO₂</i>
Woon-werkverkeer			
Personenwagen	642.800 km	0,220 kg CO ₂ / km	141 ton CO ₂
Zakelijk verkeer			
Gedeclareerde km personenwagen	112.000 km	0,220 kg CO ₂ / km	24,6 ton CO ₂
Personenwagens in km (scope 1)	304.000 km	0,220 kg CO ₂ / km	66,8 ton CO ₂
		<i>Subtotaal</i>	<i>91,4 ton CO₂</i>
Kantoorpapier			
Papier met milieukeurmerk	360.000 vel A4 (80 grams)	0,00604 kg CO ₂ / vel A4 (80 grams)	2,17 ton CO ₂
		Totaal	399 ton CO₂
		Compensatie	0 ton CO ₂
		Netto CO₂-uitstoot	399 ton CO₂

Hoe dan?

- Grote besparingsopties
- Wat blijft er over:
  - Warmtevraag
  - Elektriciteitsvraag
  - Vervoersvraag
- Hoe kun je die vraag beantwoorden

*Schets een klimaatneutraal-scenario
Dan zie je de kansen en bottlenecks*

Uitkomst Climate Make-overs

- **Elektriciteit:** makkie!
- **Warmte:** uitdaging, maar vaak wel haalbaar
- **Vervoer:** lastigst
(zeker goederentransport en mobiele werktuigen)

Gemiddelde CO2 reductie

- - 20% door extra besparing kortere termijn
- - 30% door duurzame energie kortere termijn
- - 25% door langere termijn opties
- Compensatie: 50% => 25%